

Nr 32

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av proposition med förslag till ändring i regeringsformen m. m.

Ärendet

I detta utlåtande behandlas proposition nr 116, genom vilken för riksdagens prövning framlagts de i *bilaga* till utlåtandet intagna förslagen till 1) ändring i regeringsformen, riksdagsordningen och tryckfrihetsförordningen samt 2) ändring i regeringsformen.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås vissa ändringar i regeringsformen, riksdagsordningen och tryckfrihetsförordningen för att möjliggöra en reform av förvaltningsdomstolarnas organisation. Enligt förslaget skall bestämmelserna om beredning och föredragning av mål hos regeringsrätten flyttas från grundlag till vanlig lag. Vidare öppnar ändringarna möjlighet att lägga om besvärsvägen för de mål som skall prövas av regeringsrätten, så att besvären anföras direkt till regeringsrätten i stället för som nu hos Kungl. Maj:t i statsdepartementen.

I anslutning till grundlagsändringarna beträffande regeringsrätten föreslås att nuvarande grundlagsbestämmelser om högsta domstolens berednings- och föredragandeorganisation upphävs. Härigenom undviks att genomförandet av en förestående reform på detta område måste anstå i avbidan på grundlagsändringar.

För närmare detaljer hänvisar utskottet till propositionen, utan upprepning av dess innehåll.

Utskottet

De framlagda förslagen föranleder ingen erinran från utskottets sida.
Utskottet hemställer,

att riksdagen i anledning av proposition nr 116 antar de
i *bilaga* till detta utlåtande intagna grundlagsförslagen.

Stockholm den 5 maj 1970

På konstitutionsutskottets vägnar:

GEORG PETTERSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Georg Pettersson (s), Erik Olsson (s), fru Segerstedt Wiberg (fp), herrar Sveningsson (m), Sörlin (s), Richardson (fp), Hernelius (m), Nyquist (s), Norberg (s) och Axel Georg Pettersson (cp); samt

från andra kammaren: herrar Larsson i Luttra (cp), Adamsson (s), Nilsson i Östersund (s), Henningsson (s), Nelander (fp), Johansson i Trollhättan (s), Sterne (fp), Werner (m), Magnusson i Nennesholm (cp) och Gustafsson i Barkarby (s).

1) Förslag

Bilaga

till

ändring i regeringsformen, riksdagsordningen och tryckfrihetsförordningen

Regeringsformen¹(Nuvarande lydelse²)

(Föreslagen lydelse)

§ 18.

Konungens rätt att pröva och avgöra besvär, som jämlikt författningarna må hos Konungen fullföljas i statsdepartementen, skall i den omfattning, som bestämmes i särskild lag, stiftad av Konungen och riksdagen samfällt enligt den i 87 § 1 mom. stadgade ordning, uppdragas minst sju av Konungen utnämnda personer, som förvaltad civil beställning samt däruti ådagalagt insikt, erfarenhet och redlighet. De kallas regeringsråd och utgöra Konungens regeringsrätt. Minst två tredjedelar av hela antalet regeringsråd skola hava fullgjort vad författningarna föreskriva dem, som uti domareämbeten må nyttjas.

Närmare bestämmelser om regeringsrättens sammansättning och tjänstgöring meddelas i *omförmälda* lag.

Konungens rätt att pröva och avgöra besvär i förvaltningsärenden skall i den *utsträckning*, som Konungen och riksdagen bestämmer i lag, uppdragas minst sju av Konungen utnämnda personer, som förvaltad civil beställning samt däruti ådagalagt insikt, erfarenhet och redlighet. De kallas regeringsråd och utgöra Konungens regeringsrätt. Minst två tredjedelar av hela antalet regeringsråd skola hava fullgjort vad författningarna föreskriva dem, som uti domareämbeten må nyttjas.

Närmare bestämmelser om regeringsrättens sammansättning och tjänstgöring meddelas i lag *som avslutas av Konungen och riksdagen*.

§ 25.

Till föredragning och avgörande i regeringsrätten skola ärendena beredas i det departement, vartill de, enligt den i 5 § omförmälda fördelning, höra.

(Denna paragraf utgår.)

Riksdagsordningen³

§ 22.

Besvär över val till riksdagen anföras hos *Konungen* enligt föreskrif-

Besvär över val till riksdagen anföras hos *regeringsrätten* enligt fö-

¹ Omtryckt 1969: 795.

² Med nuvarande lydelse avses den enligt 1969: 22 antagna lydelsen.

³ Omtryckt 1969: 796.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

ter i vallagen. *Besvärerna prövas av* reskrifter i vallagen.
regeringsrätten.

Skall på — — — — — blivit utsedda.

Tryckfrihetsförordningen¹

2 KAP.

11 §.

Ändring, som avses i 10 §, skall sökas hos den myndighet, som har att upptaga klagan över beslut eller åtgärd i det mål eller ärende, till vilket handlingen hör, eller om klagan ej är tillåten i sådant mål eller ärende eller handlingen ej tillhör mål eller ärende, som myndigheten har att handlägga, hos den myndighet, som i allmänhet har att upptaga klagan över myndighetens beslut eller åtgärder. Vad nu sagts gällde ock angående den ordning i vilken ändring skall sökas.

Finnes enligt vad ovan sagts ej behörig myndighet, skall ändring sökas i fråga om beslut av kommunalmyndighet hos länsstyrelse, beträffande beslut av myndighet, som lyder under länsstyrelse, domkapitel, styrelse, ämbetsverk eller annan *överordnad* myndighet, hos den överordnade myndigheten samt i andra fall hos *Konungen i vederbörande statsdepartement*. Angående beslut av myndighet, som tillhör eller lyder under riksdagen, gälle dock vad riksdagen bestämmer.

Talan, som hos Konungen fullföljes i statsdepartementen, skall i regeringsrätten föredragas och avgöras.

Ändring, som avses i 10 §, skall sökas hos den myndighet, som har att upptaga klagan över beslut eller åtgärd i det mål eller ärende, till vilket handlingen hör, eller om klagan ej är tillåten i sådant mål eller ärende eller handlingen ej tillhör mål eller ärende, som myndigheten har att handlägga, hos den myndighet, som i allmänhet har att upptaga klagan över myndighetens beslut eller åtgärder. Vad nu sagts gälle ock angående den ordning i vilken ändring skall sökas. *I stället för hos Konungen i statsdepartementen skall ändring sökas hos regeringsrätten.*

Finnes enligt vad ovan sagts ej behörig myndighet, skall ändring sökas i fråga om beslut av kommunalmyndighet hos länsstyrelse, beträffande beslut av myndighet, som lyder under länsstyrelse, domkapitel, styrelse, ämbetsverk eller annan *Konungen underställd* myndighet, hos den överordnade myndigheten samt i andra fall hos *regeringsrätten*. Angående beslut av myndighet, som tillhör eller lyder under riksdagen, gälle dock vad riksdagen bestämmer.

¹ Omtryckt 1965: 818.

Övergångsbestämmelse

Äldre bestämmelser tillämpas intill dess lagen (1909:38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt upphört att gälla.

2) Förslag

till

ändring i regeringsformen¹

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

§ 24.

Ärenden, vilkas prövning och avgörande ankommer på högsta domstolen, skola för sådant ändamål beredas i nedre justitierevisionen.

(Denna paragraf utgår.)

Övergångsbestämmelse

Äldre bestämmelser tillämpas intill dess Konungen och riksdagen bestämmer annat.

¹ Omtryckt 1969: 795.